

Warszawa, 22 czerwca 2016 r.

Komunikat FOR: Wielka Brytania - odpowiedzi na często zadawane pytania*

*Aktualizacja komunikatu z 5 lutego 2016 roku.

Ilu Polaków mieszka w Wielkiej Brytanii?

Liczbę Polaków w Wielkiej Brytanii ONZ szacuje na 703 tys. w 2015 roku, a Uniwersytet Oxfordzki na 755 tys. w 2014 roku (zarówno wg liczby osób urodzonych w Polsce, jak i posiadających polskie obywatelstwo).

*Rienzo, C., Vargas-Silva, C. (2015), Briefing. Migrants in the UK: An Overview, The Migration Observatory, University of Oxford
United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2015)*

Dlaczego tak wielu Polaków wyjechało do Wielkiej Brytanii?

Bazując na oszacowaniach pracy Sprenger (2013) można obliczyć, że w ostatniej dekadzie różnice w poziomie dochodu były odpowiedzialne za 70% migracji z Polski do Wielkiej Brytanii. W przypadku krajów o podobnym dochodzie na osobę wpływ na decyzję o migracji ma również wiele czynników pozaekonomicznych, takich jak bliskość kulturowa, klimat, bariery językowe, prawne czy łatwość znalezienia pracy w kraju goszczącym. Tak naprawdę każdy z nich może oddziaływać niekorzystnie w przyszłości. To jednak różnice w poziomie życia mają fundamentalne znaczenie dla osób emigrujących z Polski. Dlatego jeśli chcemy zniechęcić Polaków do wyjazdów oraz zachęcić część emigrantów do powrotów, najważniejsze jest szybsze tempo wzrostu gospodarczego i doganianie poziomu życia krajów bogatszych od nas.

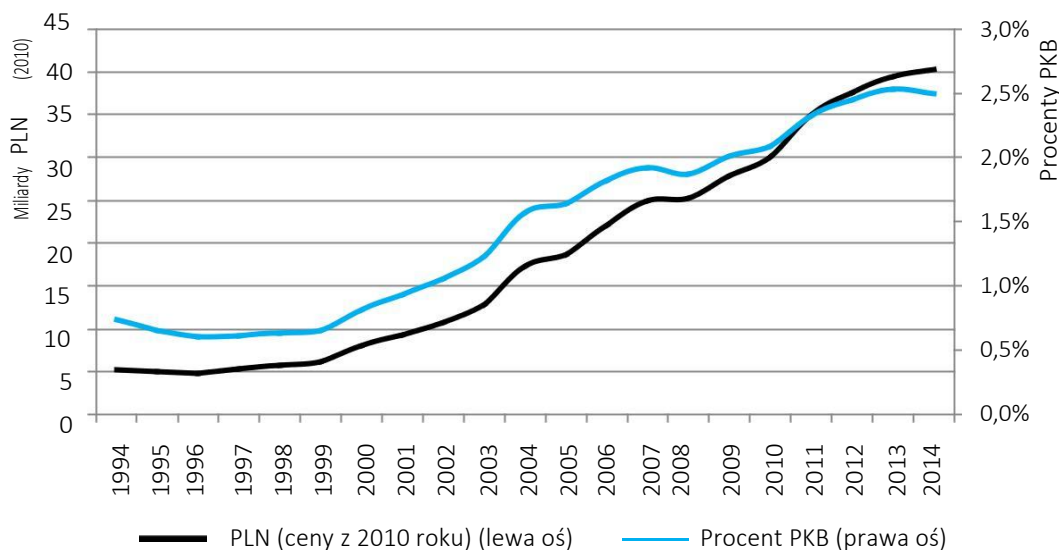
Sprenger, E. (2013), The Determinants of International Migration in the European Union: An Empirical Analysis, Working Papers 325, Institut für Ost- und Südosteuropaforschung (Institute for East and South-East European Studies)

Dlaczego Polak w Wielkiej Brytanii może zarobić trzykrotnie tyle co w Polsce?

Zarobki odpowiadają produktywności pracy. Ta z kolei zależy nie tylko od kapitału ludzkiego pracownika, ale i w dużej części od maszyn, oprogramowania i innego kapitału jaki ma do dyspozycji w pracy. W 2015 roku zasób tego kapitału na pracującego w Polsce wynosił 130 tys. zł wobec 475 tys. zł w Wielkiej Brytanii (2,5 razy więcej).

Jak ważnym partnerem handlowym jest Wielka Brytania dla Polski?

Wykres 1. Eksport dóbr z Polski do Wielkiej Brytanii 1994-2014

Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych UN Comtrade

Wartość eksportu dóbr z Polski do Wielkiej Brytanii sukcesywnie rosła w ostatnich dwóch dekadach, zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i udziale w polskim PKB (Wykres 1). Jeszcze w 2007 roku, Wielka Brytania była 4. partnerem handlowym Polski, obecnie jest 2. jako odbiorca 6,7% polskiego eksportu (Tabela 1). Wielka Brytania jest również drugim partnerem handlowym Polski pod względem eksportu usług. Kontakty handlowe są ułatwiane przez duży zasób imigrantów z Polski.

Tabela 1. Kraje wg udziału eksportu dóbr Polski

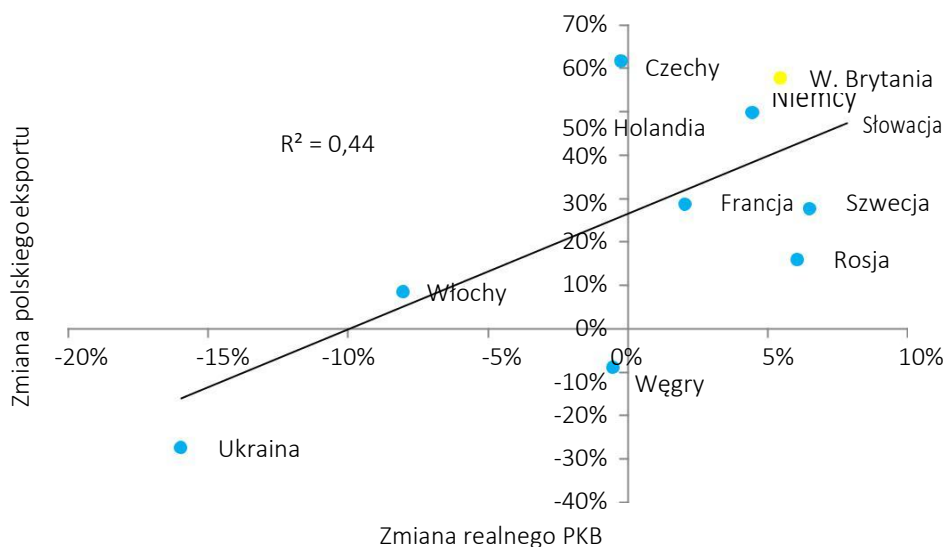
2005		2007		2011		2015*	
Niemcy	28,2%	Niemcy	25,9%	Niemcy	26,1%	Niemcy	27,2%
Francja	6,2%	Włochy	6,6%	W. Brytania	6,4%	W. Brytania	6,7%
Włochy	6,1%	Francja	6,1%	Czechy	6,2%	Czechy	6,6%
W. Brytania	5,6%	W. Brytania	5,9%	Francja	6,1%	Francja	5,6%
Czechy	4,6%	Czechy	5,5%	Włochy	5,3%	Włochy	4,8%
Rosja	4,4%	Rosja	4,6%	Rosja	4,5%	Holandia	4,4%
Holandia	4,2%	Ukraina	4,0%	Holandia	4,4%	Rosja	2,9%
Szwecja	3,1%	Holandia	3,8%	Szwecja	2,9%	Szwecja	2,7%
Belgia	3,0%	Szwecja	3,2%	Węgry	2,6%	Węgry	2,7%
Ukraina	2,9%	Węgry	2,9%	Ukraina	2,5%	Hiszpania	2,6%

*dane za I-XI 2015

Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych GUS

Dla polskiego eksportu ważne są nie tylko bariery handlowe wynikające z ceł i standardów, ale i stan gospodarki brytyjskiej. W ostatnich latach polskie firmy łatwiej zwiększały eksport do krajów o szybciej rozwijających się gospodarkach (Wykres 2).

Wykres 2. Zmiana realnego PKB partnerów handlowych i polskiego eksportu 2008-2014

*Uproszczenie: Wykres porównuje nominalny eksport i realne PKB
Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych GUS i MFW*

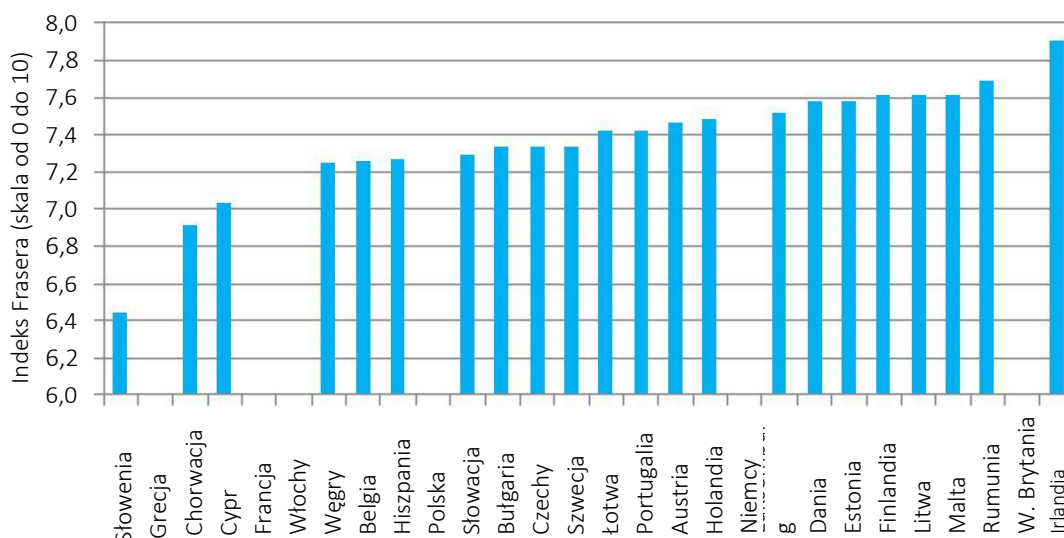
Jak duże transfery pieniężne do Polski przekazują Polacy mieszkający w Wielkiej Brytanii?

Polacy mieszkający w Wielkiej Brytanii przekazują również znaczące transfery pieniężne do Polski. Wg danych NBP w 2013 roku było to 3,7 mld zł.

*Chmielewska, I. (2015), Transfery z tytułu pracy Polaków za granicą w świetle badań Narodowego Banku Polskiego, Materiały i Studia nr 314, Warszawa
Narodowy Bank Polski (2015), Bilans Płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej za II kwartał 2015 r., Warszawa*

Jakie znaczenie polityczne miałyby wyjście Wielkiej Brytanii z UE?

Wykres 3. Indeks wolności gospodarczej Instytutu Frasera, kraje UE-28 w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych Instytutu Frasera

Bez Wielkiej Brytanii rośnie znaczenie państw członkowskich o tendencjach etatystycznych. Wielka Brytania jest drugą najbardziej liberalną gospodarką w UE i stanowi przeciwwagę dla takich bardziej

etatystycznych państw jak Francja, Włochy i Grecja (Wykres 3). Obecnie Niemcy i Wielka Brytania są w stanie przegłosować Francję, Włochy i Grecję. W konsekwencji Brexitu nie będzie to już możliwe. Podobnie jeżeli chodzi o znaczenie w kategoriach udziału w PKB i populacji UE (Tabela 2).

Tabela 2. Rozkład znaczenia wybranych krajów w UE obecnie i bez Wielkiej Brytanii

	Populacja*		PKB**		Głosy w PE*	
	obecnie	bez W. Brytanii	obecnie	bez W. Brytanii	obecnie	bez W. Brytanii
Francja, Włochy i Grecja	27%	31%	28%	34%	22%	25%
Niemcy	16%	18%	21%	25%	13%	14%
Wielka Brytania	13%	-	16%	-	10%	-

* dane na 1 stycznia 2014; * dane za rok 2014; *** uproszczony szacunek

Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych Eurostatu

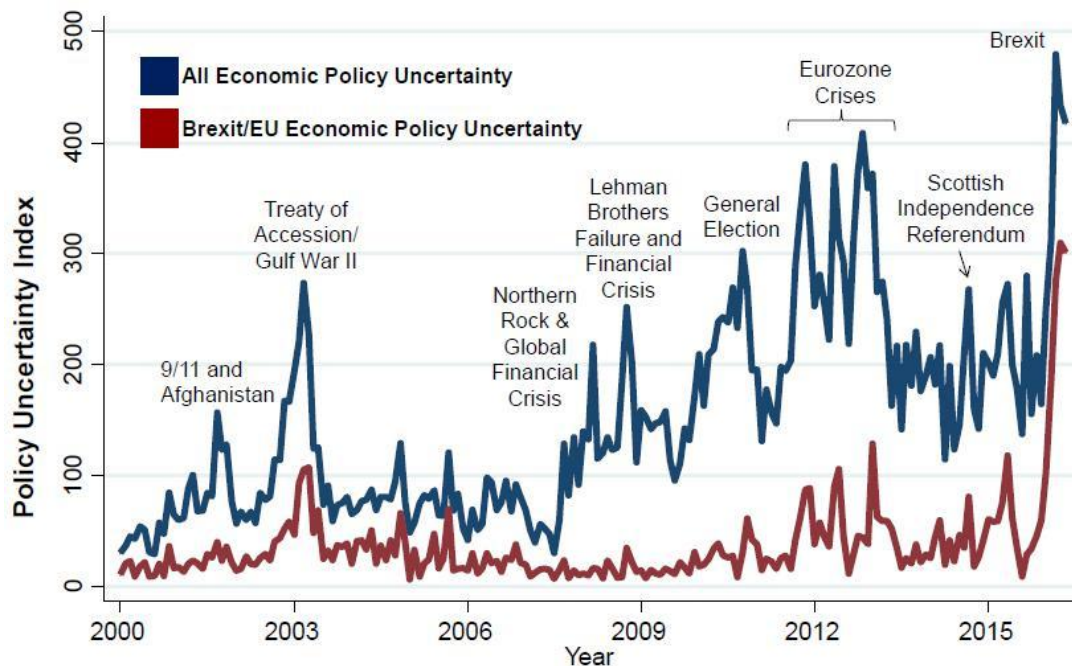
W 2014 roku Wielka Brytania była trzecim największym płatnikiem netto do budżetu UE, wpłacając prawie 5 mld euro więcej niż wypłacając. To aż 11% środków, które w ramach transferów trafiły do biednych państw UE, takich jak Polska. Polska w ramach transferów z UE otrzymała w 2014 roku niecałe 14 mld zł, gdyby te środki miały być mniejsze o 11%, to zostałyby jedynie 12 mld euro.

Jakie krótkookresowe znaczenie miałby Brexit dla gospodarki brytyjskiej?

Powołanie się na tzw. Artykuł 50, który umożliwia wyjście państwa członkowskiego z UE, oznaczałoby natychmiastowe wykluczenie Wielkiej Brytanii z podejmowania decyzji wewnątrz unii, włącznie z ostatecznym głosowaniem. Pozostawiłoby w kompetencjach UE ustalenie harmonogramu 2-letnich negocjacji, po których Wielka Brytania mogłaby zostać postawiona przed ultimatum zaakceptowania lub nie ich wyniku (Open Europe, 2016). Następnie Wielka Brytania stanie przed wyzwaniem kilkuletnich negocjacji traktatów handlowych z resztą świata. Dotychczas preferencyjny dostęp do 53 pozazuropejskich rynków Wielka Brytania miała na mocy traktatów zawartych przez UE (OECD, 2016).

Wszystkie te czynniki wiążą się z dużą niepewnością polityczną. Ryzyko Brexitu widać już w wahaniach na giełdzie papierów wartościowych i rynku walutowym. Baker et al. (2016) konstruują indeks niepewności polityki gospodarczej w oparciu o analizę występowania słów kluczowych w głównych gazetach. Ze względu na ryzyko Brexitu, ten indeks dla Wielkiej Brytanii wzrósł ostatnio do poziomu wyższego niż w trakcie kryzysu w strefie euro, referendum dot. niepodległości Szkocji, czy inwazji na Irak (Wykres 4).

Wykres 4. Indeks niepewności polityki gospodarczej Wielkiej Brytanii

Notes: The "All EPU" Index reflects scaled monthly counts of articles containing 'uncertain' or 'uncertainty', 'economic' or 'economy', and one or more policy-relevant terms ('tax', 'policy', 'regulation', 'spending', 'deficit', 'budget', or 'central bank'). The series is normalized to mean 100 from 1997 to 2011 and based on queries from The Times of London and the Financial Times. We obtain the other index by multiplying the "All EPU" index by the share of EPU articles that contain 'Brexit', 'EU' or 'European Union'.

Źródło: *What is Brexit-related uncertainty doing to United Kingdom growth?*, 16.05.2016

<http://www.policyuncertainty.com/Brexit.html>

Baker, S.R., Bloom, N. and Davis, S.J. (2016), *Measuring Economic Policy Uncertainty*, Working Paper OECD (2016), *The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision*, OECD Economic Policy Papers No. 16

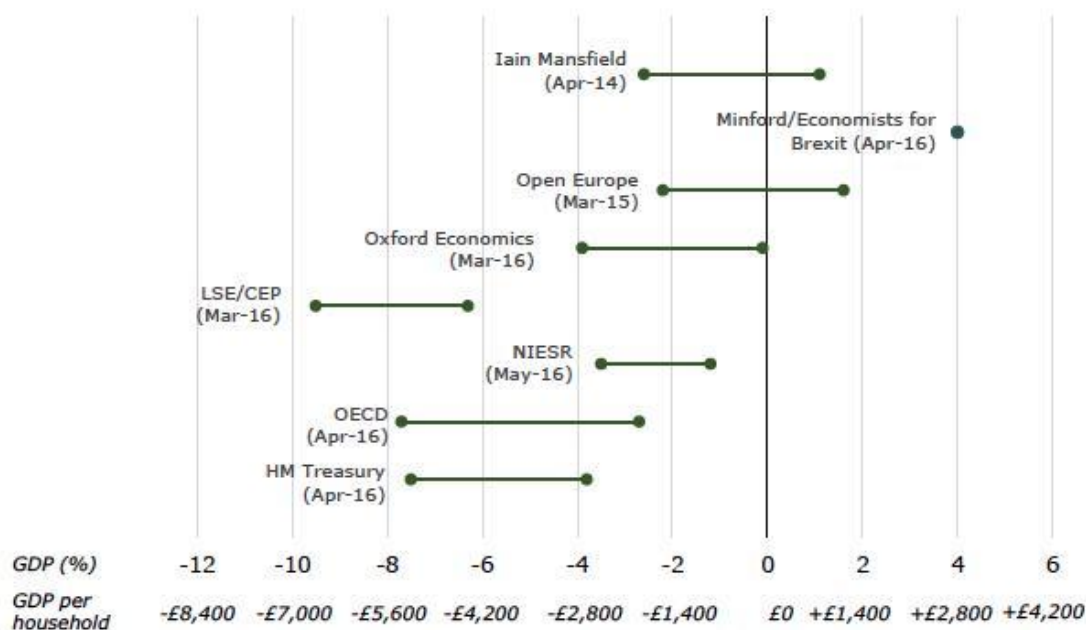
Open Europe (2016), *What if...? The Consequences & opportunities facing Britain outside EU*

Jakie długookresowe znaczenie miałyby Brexit dla gospodarki brytyjskiej?

Busch i Matthes (2016) dokonali przeglądu badań dotyczących efektów ekonomicznych wyjścia Wielkiej Brytanii z UE. Znaleźli szeroki rozstrzał wyników od długookresowej straty 20% PKB do wzrostu o 10% PKB. W ich ocenie, głównonurtowe badania wskazują na długookresową stratę poziomu PKB od 1% do niecałych 5%. Jednak w obliczu trudniej mierzalnych pozahandlowych efektów integracji gospodarczej wewnątrz UE, takich jak wpływ wyższej konkurencji na innowacyjność i selekcję firm, uważają, że nie można wykluczyć negatywnego wpływu nawet w granicach 10% PKB.

Na korzyść wyjścia Wielkiej Brytanii przemawia potencjalna eliminacja wpłat Wielkiej Brytanii do budżetu UE, możliwość obniżenia barier handlowych dla krajów spoza UE i wyjście z unijnej wspólnej polityki rolnej. Niekorzystne okazałyby się natomiast przede wszystkim pogorszenie dostępu Wielkiej Brytanii do wspólnego rynku UE. Oznacza to ograniczenie presji konkurencyjnej, pola i możliwości specjalizacji. W efekcie alokacja zasobów (czyli sposób w jaki gospodarka wykorzystuje maszyny i pracowników) będzie gorsza zarówno w skali kraju, jak i w ramach całej UE. Obrazowym przykładem kosztu Brexitu może być utrata przez Londyn statusu centrum finansowego obsługującym całą Europę i stanie się znacznie mniej produktywnym lokalnym centrum.

Wykres 5. Wpływ Brexitu na gospodarkę Wielkiej Brytanii wg ostatnich badań

Źródło: <http://voxeu.org/article/when-experts-agree-how-take-economic-advice-over-referendum>

Szczególnie ważny dla Wielkiej Brytanii jest dostęp do wspólnego rynku dla brytyjskich usług. Współcześnie korporacje międzynarodowe przejawiają tendencję do specjalizacji swoich oddziałów w poszczególnych krajach. W ten sposób często np. część grupy wyspecjalizowana w marketingu znajduje się w Hiszpanii, fabryki w Polsce, a centra administracyjne w Irlandii lub Luksemburgu. Brytyjskie przedsiębiorstwa natomiast często przyjmują rolę dostawców usług biznesowych dla całej grupy globalnie lub wewnątrz Europy (Kruliš, 2016). Stąd jakkolwiek Wielka Brytania ma deficyt handlu dobrami z UE, to już w przypadku usług przejawia zdecydowaną nadwyżkę.

Busch, B., Matthes, J. (2016), *Brexit – The Economic Impact A Meta-Analysis*, IW Report 10/2016, Institut der deutschen Wirtschaft Köln

Kruliš, K. (2016), *Will Brexit Hurt Investments in CEE Countries?*, 4Liberty.eu Policy Paper

KONTAKT DO AUTORÓW

Aleksander Łaszek
Główny Ekonomista
e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl

Rafał Trzeciakowski
Ekonomista
e-mail: rafal.trzeciakowski@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa · tel. +48 22 628 85 11, +48 726 621 240

e-mail: info@for.org.pl · www.for.org.pl

[f/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR) · [t/FundacjaFOR](https://twitter.com/FundacjaFOR)